

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALOUDEN JA HALLINNON ALA

NAISTEN JALKAPALLON KIINNOSTAVUUDEN KEHITTÄMINEN SUOMESSA

TEKIJÄ/T Viki Savonen

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Viki Savonen	
Työn nimi Naisten jalkapallon kiinnostavuuden kehittäminen Suomessa	
Päiväys 14.12.2021	Sivumäärä/Liitteet 32
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Kuopion Palloseura Oy	
Tiivistelmä (Huom. kirjoita teksti alla näkyvään harmaaseen kenttään; huomioi tämä myös kopioitaessa) <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on löytää keinoja siihen, miten naisten jalkapallon kiinnostavuutta pystyttäisiin kehittämään Suomessa. Tämä työ on tehty yhteistyössä Kuopion Palloseuran kanssa, koska heidän mediavastaavana minua pyydettiin perehtymään naisten jalkapalloon ja sen historiaan johtuen seuran isoista panostuksista juuri naisten jalkapallojoukkuetta kohtaan. Ideana on tutkia naisten jalkapallon historiaa ja nykytilannetta sekä paikallisesta että kansallisesta näkökulmasta, jotta lähtökohdat mahdollisten kehitysaskeleiden pohtimiseen olisivat mahdollisimman selkeät.</p> <p>Kehityskohteita etsittiin haastattelemalla oman näkökulmansa huippuosaajia Suomesta. Haastattelut ovat oleellinen osa tätä työtä, sillä ne tullaan nauhoittamaan podcast-muodossa ja julkaisemaan kaikkien ihmisten saataville YouTubeen. Valituista näkökulmista haastateltaviksi valikoitui Suomen Palloliiton naisten jalkapallon kehityspäällikkö Heidi Pihlaja sekä Kuopion Palloseuran naisten joukkueen manageri Vesa Kauppila.</p> <p>Tutkimusten sekä tehtyjen asiantuntijahaastatteluiden pohjalta voidaan tehdä johtopäätöksiä, että naisten jalkapallo on ottanut Suomessa muutaman viime vuoden aikana isoja harppauksia eteenpäin ja potentiaali tulevaisuudessa on valtava. Jalkapallolla on ollut ja voi olla tulevaisuudessa vieläkin isompi rooli siinä, miten tasa-arvo toteutuu käytännössä ja se luo tukevan pohjan naisten jalkapallon kehittymiselle.</p>	
Avainsanat Jalkapallo, naisten jalkapallo, tasa-arvo, urheiluseurat, kehittäminen	

Field of Study Social Sciences, Business and Administration	
Degree Programme Degree Programme in Business and Administration	
Author(s) Viki Savonen	
Title of Thesis Developing the Interest of Women's Football in Finland	
Date 14.12.2021	Pages/Appendices 32
Client Organisation /Partners Kuopion Palloseura Oy	
<p>Abstract (NOTE: write/insert all your text in the grey box below, also if you use copy + paste)</p> <p>Purpose of this thesis is to find ways to develop the general interest for Women's football in Finland. This thesis is done in a partnership with Kuopion Palloseura as of their media officer I was asked to orientate to basic knowledge of women's football because the club has recently invested to women's side of football. Idea is to study the history and current situation in both local and national level, so it gives a solid starting basis when starting to think possible things to develop.</p> <p>Areas of development were searched through interviewing the most knowledgeable people from their own territory in the field of women's football. These interviews are part of this research as they were recorded in a podcast form and those interviews will be published on YouTube. Heidi Pihlaja, head of development in Finnish Football Association and Vesa Kauppila, manager of Kuopion Palloseura where interviewed about the selected study.</p> <p>Based on the research and recorded interviews women's football in Finland has taken big steps in the last couple of years and the potential in future is huge. Football can be a great tool to promote equality and that gives them a advantage for years to come.</p>	
Keywords football, women's football, equality, sports organisations, development	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	TYÖELÄMÄKUMPPANUUS	6
3	NAISTEN JALKAPALLON HISTORIA	7
	3.1 Suomessa.....	7
	3.2 Kuopiossa.....	8
4	OPINNÄYTETYÖPROSESSI	10
	4.1 Työn eettisyys	10
	4.2 Toiminnallinen opinnäytetyö	11
	4.3 Teemahaastattelu	11
5	TUOTANTO.....	13
	5.1 Toteutustapa	13
	5.2 Suunnittelu.....	14
	5.3 Haastateltavien valinta	15
	5.4 Julkaisutapa	16
6	SWOT-ANALYYSI.....	18
7	POHDINTA.....	22
	LÄHTEET	24
	LIITE 1 – ASiantuntijahaastattelu - Heidi Pihlaja.....	27
	LIITE 2 – ASiantuntijahaastattelu – Vesa Kauppila	30
	TUOTETUT AINEISTOT	32

1 JOHDANTO

Olen työskennellyt jo useiden vuosien ajan suomalaisen jalkapallon parissa Kuopion Palloseuran toimistotyöntekijänä, ja yksi jalkapallon vahvimista trendeistä tuona aikana on ollut naisten jalkapallon nousu ja kehittyminen. Tämä konkretisoitui myös Kuopiossa loppuvuodesta 2018, kun Kuopion Palloseura fuusioitui Kuopion Pallokissojen kanssa ottaakseen seuran nais- ja tyttöjätkäpallotoiminnan kehitettäväkseen. Tuosta päivästä alkaen naisten jalkapallo on kuulunut työn merkeissä oleellisesti arkeeni.

Aloitin tekemään opinnäytetyötäni loppuvuodesta 2019 ja työpaikkani uusi aluevaltaus oli aihe, johon halusin lähteä perehtymään yhä yksityiskohtaisemmin. Maailmaa mullistanut koronavirusepidemia muutti montaa kertaa myös tämän työn aikataulua sekä aihekuvausta, mutta lopputulemana oli lähteä perehtymään syvemmin naisten jalkapalloon Suomessa ja etenkin siihen, että miten sarjan yleistä kiinnostavuutta saataisiin kehitettyä.

Työpaikallani olen ollut päivittäin tekemisissä erilaisten mediasisältöjen tuottamisen ja toteuttamisen kanssa, joten siitä rakentui aasinsilta tehdä opinnäytetyö toiminnallisena ja löytää teemahaastattelujen kautta tapoja, jolla sarja itsessään sekä toiminta yleisemmällä tasolla saataisiin nousemaan. Toiminnallinen osuus opinnäytetyössä muodostaa asiantuntijoiden haastatteluista, jotka toteutan podcast-muotoisina.

Tässä opinnäytetyössä naisten jalkapallon kiinnostavuuden kehittämistä tarkastellaan kahdesta eri näkökulmasta, jotka ovat kansallinen- ja paikallinen näkökulma. Aluksi mukana oli myös kansainvälinen näkökulma, mutta lopulta päädyin tarkentamaan aiheeksi nämä kaksi näkökulmaa, sillä jo pelkästään suomalaisessa naisjalkapallossa on tapahtunut viimeisien vuosien aikana valtavasti uudistuksia.

Yksi opinnäytetyöprosessini ensimmäisistä vaiheista oli löytää mahdollisimman kohdennetut henkilöt vastaamaan aiheeseen liittyviin kysymyksiin. Tehtyäni luettelot potentiaalisista haastateltavista aloitin kontaktoimaan ehdokkaita ja sain tähän projektiin mukaan ne henkilöt, jotka olivat omien analyysieni perusteella myös ne parhaat vaihtoehdot.

Paikallisen naisjalkapalloilun parhaiten tuntevaksi henkilöksi valikoitui Vesa Kauppila, joka on seurannut useamman vuosikymmenen naisjalkapallon kehittymistä Savossa, ja hän on ollut myös perustamassa Kuopion Palloseuran edeltäjää Kuopion Pallokissoja. Kansalliselta tasolta näkemyksiään tulee kertomaan Heidi Pihlaja, joka toimii Suomen Palloliitossa naisten jalkapallon kehityspäällikkönä ja hän on ollut muun muassa ajamassa sarjan brändiudistusta, jonka myötä naisten pääsarjassa luovuttiin "naiset" -etuliitteestä.

2 TYÖELÄMÄKUMPPANUUS

Opinnäytetyöni aiheeksi valikoitui monien aiheiden joukosta naisten jalkapallon kiinnostavuuden kehittäminen, johtuen omasta työpaikastani Kuopion Palloseurassa. Kuopion Palloseura fuusioitui loppuvuodesta 2018 Kuopion Pallokissojen kanssa, jonka myötä myös naisten edustusjalkapallo siirtyi KuPS:n alle. Naisten jalkapallo on siis ollut jo muutaman vuoden ajan osana omaan työntekoaani ja olen saanut mukavasti kosketuspintaa opinnäytetyöni aiheeseen. Toimin kevääseen 2021 asti seuran mediapäällikkönä, eli työtehtäviini kuului kaikenlainen mediasisällön suunnittelu, aikataulutus ja toteuttaminen. Keväällä työtehtäväni vaihtuivat seurassa enemmän urheilupuolelle valmennustehtäviin, jonka myötä pääsin näkemään naisten joukkueen päivittäistä toimintaa erilaisesta näkökulmasta ja entistä lähempää. Toiminnallisen osuuden toteuttamisessa pystyn hyödyntämään työpaikani mahdollistamia työkaluja.

Kuopion Palloseurassa ei ole ollut naisten jalkapallotoimintaa ennen vuotta 2018, joten aluevaltaus naisten jalkapallon puolelle on kokonaan uusi juttu koko seuralle. Seurassa on mietitty paljon, että miten asioita voitaisiin tehdä paremmin kuin muualla ja Kuopion Palloseuralla on kova halu toimia koko suomalaisen naisjalkapallon lippulaivana ja edelläkävijänä. Tämä konkretisoitui urheilullisesti hienolla tavalla loppuvuodesta 2021, kun Kuopion Palloseura voitti Suomen mestaruuden. Yleisen kiinnostavuuden kehittäminen ja esimerkiksi yleisömäärien kehittäminen on KuPS:n iso prioriteetti ja sen takia tämän opinnäytetyön aihe otettiin todella positiivisesti vastaan myös työnantajani toimesta.

Kuopion Palloseura on pystynyt kehittämään naisten joukkueen näkyvyyttä selkeästi muutaman vuoden takaisesta. Yksi iso saavutus oli 9.lokakuuta 2021 pelattu kotiottelu KuPS – TIPS, jota oli saapunut seuraamaan 1560 katsojaa, joka on samalla uusi kuopiolaisen naisjalkapallon yleisöennätys (KuPS Naisten edustusjoukkue 2021). Lisäksi sosiaalisen median seuraajamäärät ovat lähteneet selkeään nousuun ja kolmen seuratuimman alustan Facebookin, Twitterin ja Instagramin yhteenlaskettu seuraajamäärä on jo 7664 seuraajaa. Nousut näkyvyys on vaikuttanut myös yritysmyyntii ja sitä kautta suoraan seuran talouteen, sillä Kuopion Palloseura uutisoi 8.helmikuuta 2021 solmineensa merkittävän yhteistyösopimuksen Pohjois-Savon Osuuspankin kanssa. OP:n varatoimitusjohtaja Mikko Vepsäläinen kommentoi Kuopion Palloseuran tiedotteessa OP:n olevan erityisen innossaan siitä, että he pääsevät naisjoukkueen pääkumppaniksi, sillä KuPS on vahva paikallinen toimija, joka tunnetaan niin Pohjois-Savon maakunnassa kuin valtakunnallisestikin (Kuopion Palloseura 2021).

3 NAISTEN JALKAPALLON HISTORIA

Naisten jalkapallon historia katsotaan alkaneeksi Englannissa 1800-luvun lopulla, kun Lontoossa pelattiin näytösotteluita, jotka keräsivät eri lähteitten mukaan katsomoihin jopa yli 10 000 katsojaa. Seuraava kehitysaskel voidaan katso tapahtuneeksi ensimmäisen maailmansodan aikana vuosina 1914–1918, jolloin miesten jalkapallosarjat olivat tauolla ja naisten epävirallisen jalkapallo-ottelut keräsivät runsain määrin huomiota (British Library 2020). Naisten jalkapalloa kohtaan on historian saatossa kohdistunut paljon epäilyjä ja lajin synnyinseudulla Iso-Britanniassa maan jalkapalloliitto kielsi naisilta jalkapallon pelaamisen useiden kymmenien vuosien ajaksi, sillä lajia pidettiin naisille sopimattomana (The FA).

Jalkapallo oli ensimmäisen kerran olympialaji jo vuonna 1900 ja ensimmäiset maailmanmestaruuskisat järjestettiin vuonna 1930. Naisten puolella saatiin odottaa kuitenkin vuoteen 1984, kun Euroopan jalkapalloliitto järjesti historian ensimmäiset naisten Euroopan mestaruuskilpailut (UEFA). Maailmanmestaruuskilpailuja saatiin odottaa aina vuoteen 1991, jolloin miesten ensimmäisistä MM-kilpailuista oli kulunut aikaa jo yli 60 vuotta (YLE 2020).

Naisten jalkapallo on tullut pitkän matkan ja vaikka kirittävää miesten statuksen saavuttamiseen on vielä hurjasti, olivat vuoden 2019 jalkapallon naisten MM-kisat tietynlainen merkkipaalu naisten jalkapallon kasvulle ja potentiaalille. Kisat televisioitiin yli 200 maassa ja puolivälieräottelu Ranska-Bra-silia on toistaiseksi historian katsotuim ottelu, kun peräti 59 miljoonaa maailmanlaajuista tv-katsojaa jännittivät ottelua. Esimerkiksi Isossa-Britanniassa Englanti-USA ottelu keräsi peräti 11,7 miljoonaa katsojaa, mikä oli sillä hetkellä koko maan katsotuim tv-ohjelma sen vuoden aikana (BBC 2019). Suomessa MM-finaalia katsoi 1,1 miljoonaa ihmistä (Ilta-Sanomat 2019).

3.1 Suomessa

Naisjalkapallon historia Suomessa on moninainen ja jossain määrin organisoidun toiminnan voidaan katsoa alkaneen vasta 1970-luvulla, vaikkakin toiminta oli vielä hyvin hataralla pohjalla. Ensimmäisiä naisten jalkapallo-otteluita on pelattu kuitenkin jo 30–40-luvuilla, mutta yleiset mielipiteet naisten jalkapalloa kohtaan olivat vielä noihin aikoihin hyvin negatiivisia. Väitetään esimerkiksi, että miespe-laajat ja -valmentajat ovat sanoneet jalkapallon olevan sopimaton laji naisille, koska silloin naiset muuttuisivat miehiksi (Väisänen 2019, 27 Tuunaisen 2007, 235–237 mukaan).

Asenteet naisten pelaamista kohtaan alkoivat hitaasti, mutta systemaattisesti muuttua 70-luvun Suomessa ja toiminta alkoi muuttua hiljalleen organisoidummaksi. Toimintaa pyrittiin kehittämään myös Suomen Palloliiton toimesta ja 70-luvulla pelattiinkin Palloliiton organisoima naisten cup-kilpailu, johon osallistui peräti 51 joukkuetta. Tämän jälkeen myös useat Palloliiton alueelliset piirit ottivat naisten jalkapallotoiminnan ohjelmaansa ja tämä koetaan tietynlaisena alkusysäykselle, josta naisten jalkapallon kehittyminen Suomessa todella alkoi (Palenius 2019, 3 Tuunaisen 2008, 239–240 mukaan).

Yksi isoista kehitysaskelista tapahtui vuonna 1985, kun nykyisillään Euroopan suurin tyttöjen ja naisten jalkapalloturnaus Stadi Cup pelattiin ensimmäisen kerran. Turnaus perustettiin halusta luoda

tytöille samat mahdollisuudet lajin harrastamiseen ja pelaamiseen kuin pojille, sillä vielä 80-luvulla suurin osa tyttöjunioreista pelasi ja harjoitteli poikien joukkueissa. Turnauksen ideoinnin takana oli Palloliiton erillinen naisvaliokunta, joka halusi järjestää tytöille oman valtakunnallisen turnauksen, josta on sittemmin kasvanut aina kansainvälinen huipputurnaus. Stadi Cupia pidetään yhtenä naisten jalkapallon tienraivaajista ja sillä on edelleen merkittävä rooli tyttöjen ja naisten jalkapallokulttuurin vahvistamisessa (Stadi Cup 2020).

Naisten jalkapallo ja sen ilmiöt jatkoivat kasvuaan, mutta kasvu oli kuitenkin verrattain hidasta ja ajanjaksosta on puhuttu tietynlaisena vakiintumisen aikana ennen 90-luvun tyttöjalkapalloilun nousua ja 2000-luvun loikkausta suosituksi, kuten Vehviläinen ja Itkonen (2009) teoksessaan Mimmiliigasta maailmalle jaottelevat naisten jalkapallon neljään ajanjaksoon (Väisänen 2019, 27). Loikkausta suosituksi oli vauhdittamassa Suomen Palloliiton F.U.N-projekti, joka tulee sanoista futaa, unelmoi ja nauti. Tavoitteena oli harrastajamäärien kasvattaminen ja siinä projekti onnistuikin erinomaisesti, kun harrastajamäärät nousivat 13 770 pelaajasta 22 364 pelaajaan. Harrastajamäärät nousivat viiden vuoden aikana peräti 60 % (Väisänen 2019, 41 Suomen Palloliiton 2016, 10 mukaan).

Harrastajamäärien kasvun myötä Suomi on saavuttanut myös kansainvälistä menestystä. Suomi selviytyi ensimmäisen kerran naisten jalkapallon EM-kisoihin vuonna 2005 ja eteni heti hienosti välieriin asti sijoittuen lopulta turnauksessa kolmanneksi. Tietynlainen naisten jalkapallon nousun huipentuma koettiin vuonna 2009, kun Helsinki isännöi naisten EM-kisoja. Turnauksessa pelattiin 25 ottelua, joiden yleisökeskiarvo oli 5356 katsojaa ja naisten A-maajoukkue teki oman yleisöennätyksensä 16 334 katsojaa, minkä lisäksi tv-lähetykset tavoittivat maailmanlaajuisesti yhteensä 430 miljoonaa katsojaa (Iltalehti 2010). Maajoukkueen tuomaa nostetta ei kuitenkaan saatu ohjattua naisten pääsarjan pariin, jossa yleisömäärät pysyivät entisellään aiempiin vuosiin nähden.

3.2 Kuopiossa

Varmasti myös Kuopiossa kaikki tytöt sekä pojat ovat pelanneet jalkapalloa koulun välitunneilla, mutta naiset pystyivät pelaamaan virallisessa seurassa jalkapalloa vasta 80-luvun Kuopiossa. Sitä ennen naisten jalkapallo oli lähinnä harrastetoimintaa ja yksittäisiä tempauksia, joista yksi tunnetuimmista tapahtui vuonna 1970. Tuolloin ennen mestaruussarjan ottelua MP-KuPS pelattiin näytösottelu, jossa vastakkain pelasivat miesten pelaajien vaimot sekä tyttöystävät. Ottelua pidettiin markkinointikeinona paremman yleisömäärän saavuttamiseksi, vaikkakin Kuopiosta matkustaneet miespelaajien vaimot ja tyttöystävät joutuivat pelaamaan näytösottelun sateisessa säässä (Palenius 2019, 3 Tuunaisen 2008, 237–239 mukaan.)

Kuopiossa virallinen seuratoiminta käynnistyi 1987, kun naisjalkapalloseura Kuopion Mimmifutis perustettiin. Vuonna 2007 nimeksi vaihtui Kuopion Pallokissat, joka fuusioitui edustusjoukkueen osalta Kuopion Palloseuraksi vuonna 2018. Harrastajamäärät olivat korkeimmillaan vuonna 2016, kun seuralla oli 540 junioripelaajaa, jolla se oli Itä-Suomen toiseksi isoin seura heti Kuopion Palloseuran jälkeen (Pallokissat).

Pallokissojen seurafuusio Kuopion Palloseuran kanssa tarkoitti sitä, että Pallokissojen edustusjoukkue toiminta siirtyi Kuopion Palloseura Oy:n alle. Seuran toimitusjohtaja Jarmo Heiskanen kommentoi, että tasa-arvo asiat ovat seuralle tärkeitä ja KuPS haluaa olla mukana edistämässä tasa-arvoa. Heiskanen toivoi, että KuPS pystyisi täten profiloitumaan paremmin kaikkien seuraksi ja tällä tavalla saamaan aivan eri tavalla kokonaiset perheet mukaan Kuopion Palloseuran toimintaan (Veikkausliiga 2018).

Seuran junioritoiminta jatkoi vielä muutaman vuoden erillään, kunnes loppuvuodesta 2020 seurafuusio saatiin lopullisesti toteutettua ja myös tyttöjuniorit siirtyivät pelaamaan Kuopion Palloseuran väreihin. Muutoksella uskotaan olevan positiivisia vaikutuksia koko alueen harrastajamääriin ja kilpatoiminnan kasvuun. Kuopion Palloseura on myös palkannut tähän tarkoitukseen täysin uuden täysipäiväisen työntekijän, kun Iita Pienimäki aloitti tyttöpuolen junioripäällikkönä joulukuussa 2020 (KuPS ry 2020 a). Samana vuonna Kuopion Palloseura valittiin Kaijan Kannulla, joka on Suomen Palloliiton vuosittain jakama tunnustuspalkinto suomalaisen tyttö- ja naisjalkapallon edistämiseksi tehdystä työstä sekä naisten ja tyttöjen tasavertaisesta huomioimisesta seuratoiminnassa (KuPS ry 2020 b).

Edustusjalkapallon näkökulmasta seurafuusioilla on ollut vain positiivisia vaikutuksia. Naisten joukkueen toimintamallit ovat samat kuin miesten joukkueella, joka on täysammattilaisjoukkue. Seurafuusio on mahdollistanut myös naisten joukkueelle vähintään puoliammattilaisuuden ja joukkueessa on useita pelaajia, joille jalkapallo on ainoa tulonlähde. Joukkue pystyi harjoittelemaan vuonna 2021 kaksi kertaa päivässä, sillä vain murto-osa pelaajista on estynyt pelaamaan joukkueessa ammattimaisesti (YLE 2021 a).

Kuopion Palloseuran tekemät isot panostukset saivat ansaitsemansa palkinnon urheilullisesti lokakuussa 2021, kun joukkue juhli historiansa ensimmäistä Suomen mestaruutta kuopiolaisen naisjalkapallon ennätysyleisön edessä. Mestaruus tarkoittaa seuran osalta myös sitä, että se pääsee edustamaan Suomea vuonna 2022 Mestareiden Liigan -karsintoihin. Europeleihin osallistuminen on seuralle iso askel eteenpäin, sillä jo pelkästään karsintoihin osallistuminen voi potentiaalisesti tuoda seuran kassaan peräti 100 000 euroa palkintopotin ja lohkovaiheeseen etenemisestä seura tienaisi vieläkin enemmän. Vuonna 2021 Suomea edustaneen Åland Unitedin urheilujohtaja Mikael Virta kommentoi YLE:lle elokuussa 2021, että lohkovaiheeseen etenijä voi saada peräti 400 000 euroa, mikä olisi todella merkittävä rahasumma suomalaiselle joukkueelle (YLE 2021 b). Kansallisen Liigan joukkueiden budjetit eivät ole julkista tietoa, mutta PK-35 kertoi vuonna 2018, että heidän vuosibudjettinsa on noin 120 000 euroa (Helsingin Uutiset 2018). Europeleistä jaossa olevat rahasummat ovat siis todella merkittäviä ja parhaassa mahdollisessa tapauksessa ne voivat olla moninkertaiset seurojen vuosibudjetteihin nähden. Nämä potentiaaliset palkintorahat pystyvät siis mahdollistamaan seurojen kehityksen myös tulevaisuudessa.

4 OPINNÄYTETYÖPROSESSI

Ensimmäinen konkreettinen askel opinnäytetyöprosessissa on tapaaminen opinnäytetyöni ohjaajan kanssa. Aihealue on selkeä ja halusin aiheen koskettavan jollain tavalla naisten jalkapalloa, mutta toteutustapa ja aiheen täsmennys olivat vielä ennen ensimmäistä tapaamista epäselviä. Halusin tehdä opinnäytetyöni nimenomaan naisten jalkapalloon liittyen, koska se on tasa-arvoaihe ja omalla työurallani se on ollut tietynlainen uusi aluevaltaus viimeisien vuosien aikana. Työnantajani puolesta minut on joka tapauksessa velvoitettu tutustumaan aiheeseen, joten valitsemalla tämän aiheen pystyn yhdistämään opiskelun ja työnteon mielekkäästi yhteen. Aihe on myös siinä mielessä kiinnostava, että pystyn hyödyntämään omia valmiita kontaktejani, joita minulle on syntynyt työvuosien varrelta. Tätä kautta pystyn löytämään tähän opinnäytetyöhön avuksi henkilöitä, joilla on vuosikymmenten vankka kokemus aiheesta, ja jotka pystyvät oman taustansa takia avaamaan aihetta useastakin erilaisesta näkökulmasta. Vielä suunnittelun alkuvaiheessa en kuitenkaan ole täysin varma siitä, että miten pystyisin hyödyntämään näitä kontakteja opinnäytetyökokonaisuudessa.

Lopulta päädyimme yhteisymmärryksessä ratkaisuun, että tämä opinnäytetyö on parasta toteuttaa toiminnallisena opinnäytetyönä. Tutkimusmenetelmäksi valikoitui eri asiantuntijoiden videopohjaiset teemahaastattelut, sillä esimerkiksi tutkinnallisessa opinnäytetyössä jo haastatteluiden litterointiin menisi tolkuttoman paljon aikaa, enkä usko sen toimivuuteen tässä kontekstissa. Tämä ei myöskään anna haastateltaville samanlaista arvoa, kun mitä videoidut teemahaastattelut voivat tarjota. Toiminnallisessa opinnäytetyössä pystyn toteuttaa haastattelut videopohjaisesti, joka sujuu jo entuudestaan luontevasti, koska olen toteuttanut erinäisiä videotuotantoja vuosien ajan työkseni.

4.1 Työn eettisyys

Haastateltujen asiantuntijoiden kanssa sovittiin heti alussa, että mitä varten nämä haastattelut tehdään ja miten niitä tullaan hyödyntämään tämän opinnäytetyön puitteissa. Haastateltavilta kysyttiin myös lupa haastattelujen nauhoittamiseen ja myöhemmin julkaisemiseen kaikkien nähtäville.

Haastateltavien vastauksia ei ole ohjattu haastatteluissa oman edun mukaiseksi, vaan heille on annettu mahdollisuus kertoa mielipiteet rehellisesti. Mielipiteitä ei ole myöskään lähdetty tarkoituksella tulkitsemaan oman edun mukaisesti, vaan niitä on pyritty tulkitsemaan sellaisenaan.

Työssä on suhtauduttu asianmukaisella vakavuudella lähdeaineistoon ja sen luotettavuuteen. Moneen työssä käsiteltyyn aiheeseen löytyi sekä kirjallisia- että verkkolähteitä, joiden tietoja on pyritty löytämään useammasta eri lähteestä, jotta tiedon paikkaansa pitävyydestä voisi olla varmempi.

Kaikki tutkimuksessa käytetyt lähteet on merkattu Savonia ammattikorkeakoulun raportointiohjeen sekä viestinnän opettajan ehdotusten mukaisesti. On työn kannalta äärimmäisen tärkeää, että en esitä kenenkään muun kirjoittamaan tekstiä omanani ja mukaile muiden mielipiteitä niin, että ne näyttäisivät omiltani.

4.2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toteutan opinnäytetyön toiminnallisena opinnäytetyönä, jossa tuotettuna aineistona eli produktina toimivat asiantuntijoiden haastattelut, jotka toteutetaan video- ja podcastmuotoisina. Tavoitteena on selvittää naisten jalkapallon käännteitä ja nykytilaa sekä paikallisesta että kansallisesta näkökulmasta, jonka jälkeen vielä analysoin tekemäni asiantuntijoiden videohaastattelut siitä, miten naisten jalkapallon kiinnostavuutta voitaisiin kehittää Suomessa.

Toiminnallisesta opinnäytetyöstä on olemassa hyvin rajoitetusti suomenkielistä kirjallisuutta ja suurin osa verkkojulkaisuista viittaa Vilka & Airaksisen ”Toiminnallinen opinnäytetyö” (2003) teokseen, kuten Hannu Pohjannoro ja Beata Taija ansiokkaasti työssään ”Näkökulmia toiminnalliseen opinnäytetyöhön” (2007) valottavat. Pähkinänkuoressa toiminnallisessa opinnäytetyössä on tärkeää, että työ on kaksiosainen ja pitää sisällään toiminnallisuuden osuuden eli produktin ja opinnäytetyöraportin eli prosessin dokumentoinnin ja arvioinnin (Pohjannoro ja Beata 2007, 15 Lummen ym. 5.4.2007 mukaan). Toiminnallinen opinnäytetyö on tyypillisesti ammattikorkeakouluissa toteutettava opinnäytetyötyyppi, joka on työelämäläheinen ja Pohjannoron sekä Beatan (2007, 15) sanoin jopa työelämän kehittämistyö.

Opinnäytetyön aiheen valinta on todettu yhdeksi haasteellisimmista vaiheista opinnäytetyöprosessissa (Pohjannoro ja Beata 2007, 18 Hirsjärvi ym. 2004, 60 mukaan), vaikkakin usein se sivutetaan liian nopeasti, jotta opiskelija tuntee pääsevänsä prosessissa eteenpäin. Opinnäytetyön pitää kuitenkin olla Pohjannoron ja Beatan (2007, 18) mukaan aiheeltaan ja tavaltaan tarpeeksi hyvin perusteltu. On myös todettu, että aiheen tulisi olla ajankohtainen sekä tärkeä, joka vaikutti merkittävästi oman opinnäytetyöni aihevalintaan. Tasa-arvo ja tasa-arvon edistäminen ovat varmasti yksi edellisen kymmenen vuoden ajan eniten keskustelua ja mediahuomiota saaneita aiheita, mikä on johtanut myös konkreettisiin tekoihin. Koen, että tämä on varmasti myös yksi painavimmista syistä siihen, miksi Kuopion Palloseurassa herättiin toden teolla tasa-arvokysymyksien äärelle, jotka johtivat myös konkreettisiin seurauksiin ja omalta osaltaan jopa tämän opinnäytetyön aiheen valintaan. Koen, että pelkästään kirjallisessa muodossa aiheeseen perehtyminen on liian rajallista, joten oli erittäin tarpeellista tehdä tämä opinnäytetyö toiminnallisena, kuten myös Kulttuurialan opinnäytetyöohje antaa ymmärtää (Metropolia 2020). Toiminnallisessa osuudessa tämän aiheen todelliset asiantuntijat ja pitkän linjan ammattilaiset pääsevät kirjallista toteutusta huomattavasti vahvemmin esille.

4.3 Teemahaastattelu

Haastattelu on yksi tiedonhankinnan perusmuodoista ja tutkimushaastattelu eri muodoissaan on yksi käyttäytymis- ja yhteiskuntatieteissä käytetyimmistä menetelmistä. Haastattelu on hyvin joustava menetelmä ja soveltuu monenlaisiin tarkoituksiin, minkä vuoksi sitä voidaan käyttää lähes kaikkialla ja sen avulla voidaan saada hyvinkin syvällistä tietoa (Hirsjärvi & Hurme 2008, 11). Haastattelu ei

lähtökohtaisesti etene tarkkojen ja valmiiksi muotoiltujen kysymysten kautta vaan eneminkin vapaamuotoisesti, mutta ennalta sovittuja teemoja kunnioittaen. Teemahaastatteluissa pyritään hyödyntämään ihmisten tulkintaan ja haastateltavalle annetaan reilusti tilaa keskustella ja kertoa omia mielipiteitään (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Haastattelu sopii monipuolisesti erilaisiin tutkimuksiin, sillä se on keinona hyvin tehokas ja toimiva, vaikka valitusta aiheesta pyrittäisiin keräämään hyvinkin syvällistä tietoa. Haastattelutilanne on vuorovaikutteinen ja haastattelijalla on iso rooli keskustelun ohjaamisessa ja haastateltavan mielenkiinnon ylläpitämisestä. Haastattelijan tehtävä on yrittää rakentaa osapuolten välille selkeä luottamussuhde, jonka avulla asioihin pystytään syventymään hyvinkin nopeasti (Ahvenjärvi 2021, 17 Ojasalon ym. 2009, 95–96 mukaan).

Haastattelua verrataan usein tutkimusmenetelmänä kyselylomakkeeseen, mutta tätä aihetta ja työtä pohtiessa, kuten myös yleisemmästä näkökulmasta haastattelulla on monia etuja kyselylomakkeeseen verrattuna. Hirsjärvi & Hurmeen (2008, 36) mukaan Creswell ym. (1994) pitävät haastattelua huomattavasti motivoivampana keinona haastateltaville henkilöille ja itse haastattelijaa taas pystyy tulkitsemaan kysymyksiä omalla tyyllillään, mikä tekee menetelmästä joustavamman ja mahdollisesti haastattelutilanteesta myös rennomman.

5 TUOTANTO

Tuotannon suunnittelussa vaikeinta on ollut kokonaisuuden hahmottaminen sekä aikataulumuutosten vaikutus prosessiin. Alkuperäinen idea oli toteuttaa molemmat haastattelut monikameratuotantona ja julkaista ne videomuotoisena. Tuotanto olisi saatu laadukkaaksi niin kuvan kuin videonkin osalta, jonka myötä laadukkaat ja mielenkiintoiset videot olisi voinut laittaa laajempaankin levytykseen tavoittaen useita eri kohdeyleisöjä, joita aihepiiri jossain määrin koskettaa.

Koronaviruspandemia on kuitenkin vaikuttanut tuotantoon dramaattisesti, sillä koronan tuomat muutokset alkoivat hyvin nopeasti vaikuttamaan omaan elämään ja työhöni, jonka myötä aikataulun koko opinnäytetyön suhteen oli muutettava. Jatkuva epävarmuus tilanteesta ja muuttuvat säännökset vaikuttivat paljon myös siihen, että miten opinnäytetyön tuotantoprosessin pystyisi toteuttamaan, sillä esimerkiksi pääkaupunkiseudulle matkustamista tuli viranomaisten suosituksesta välttää. Tämän seurauksena piti lähteä pohtimaan vaihtoehtoisia toteutustapoja videolle niin tuotannon kuin toteutuksenkin suhteen. Haastattelujen toteuttaminen fyysisesti oli hankalaan varsinkin kansallinen näkökulman osalta ja olikin lopulta itsestään selvää, että tuo haastattelu olisi toteutettava etäyhteyksimahdollisuuksilla, jotka lisääntyivät maailmassa huimasti koronaviruspandemian aikana. Tämän myötä syntyi toinen kysymys siitä, että onko video paras mahdollinen toteutustapa, jos haastattelu on tehtävä etäyhteydellä. Pienen pohdinnan ja tutkimisen jälkeen päädyinkin toteuttamaan haastattelun podcast-muotoisena ainoastaan haastattelun ääniraitaa hyödyntäen. Aikataullisista syistä ja työn kokonaisuuden kannalta päädyin lopulta toteuttamaan myös paikallisen näkökulman haastattelun podcastina, vaikkakin tuon haastattelun pystyin toteuttamaan fyysisesti.

5.1 Toteutustapa

Johtuen vallitsevasta koronatilanteesta toisen haastattelun toteuttaminen paikan päällä osoittautui hyvin vaikeaksi ja se myös siirsi työn aikataulua jatkuvasti eteenpäin. Matkustamisen välttämiseksi toinen haastatteluista oli lähes pakko toteuttaa etäyhteyksillä, jonka myötä niin videon kuin äänenkin laatu kärsivät ja katselukokemus on vähemmän nautinnollinen. Pohdin vaihtoehtoja itseseni sekä ohjaajieni kanssa ja loppujen lopuksi tulimme yhdessä tuumin siihen lopputulemaan, että haastattelut ovat kaikista fiksuin toteuttaa podcast-muotoisina. Haastattelun aihe ja toteutus muuten pysyvät täysin samana, mutta ainoastaan haastatteluiden ääniraita julkaistaan. Toteutus olisi onnistunut myös videomuodossa, mutta tein sen arvioin, että tietokoneen kameralla kuvattu huonolaatuinen video puhuvasta haastateltavasta ei tuo haastattelulle mitään lisäarvoa.

Podcastit ovat nykypäivänä yksi eniten kasvussa oleva viihteen kulutusmuoto. Tilastokeskuksen (SVT 2019) mukaan vuonna 2019 joka neljäs suomalainen oli joko ladannut tai kuunnellut podcasteja viimeisen kolmen kuukauden aikana ja 16–34-vuotiasta enemmän kuin joka toinen. Podcastit ovat uusi juttu niin maailmassa kuin Suomessakin, sillä ensimmäiset podcastit katsotaan syntyneen 2000-luvun vaihteessa (OAMK 2020). Useimmiten podcastien luonne on keskusteleva ja pohdiskeleva, joten se sopii loistavasti myös tämän opinnäytetyön toiminnallisen osuuden toteutukseen.

5.2 Suunnittelu

Tuotannon suunnittelussa on ollut useita eri vaiheita johtuen työn aikataulun muutoksista, ja tämä on tehnyt myös suunnitteluvaiheen hyvin vaikeaksi. Kaikkien käänteiden jälkeen päädyin kuitenkin kahden podcastin nauhoitukseen vieraiden kanssa, jonka myötä myös varsinainen suunnittelu pystyi alkamaan.

Ensimmäisenä lähdin työstämään Heidi Pihlajan haastattelua, joka pitäisi toteuttaa etäyhteydellä. Ensimmäinen vaihe oli selvittää, että mikä yleisimmistä etäyhteyden mahdollistavista sovelluksista takaisi parhaan mahdollisen laadun sekä tiedostojen käsittelemisen. Testasin Zoomia, Microsoft Teamsia sekä Skypeä ja tulin lopulta siihen lopputulemaan, että Zoom on paras mahdollinen alusta tähän toteutukseen. Äänenlaatu oli siinä paras mahdollinen, mikä on podcastissa selvästi videonlaatu tärkeämpi ominaisuus. Zoomissa myös haastattelun tallentaminen onnistui vaivattomasti ja tiedostomuodosta tuli tarvittavan pieni siihen, että se on helppo editoida julkaisukelpoiseksi podcastiksi. Äänenlaatu testeissä oli kelvollinen, mutta selkeästi fyysistä nauhoitustilannetta heikompi. Tämä oli kuitenkin ainoa mahdollinen keino saada haastattelu toteutettua tällä aikataululla, joten sitäkin tärkeämpää on itse haastattelun sisältö.

Vesa Kauppilan haastattelun suunnitteleminen oli taas erilainen prosessi, sillä sen pystyin toteuttamaan fyysisesti hänen kanssaan, joka avasi huomattavasti enemmän mahdollisuuksia. Halusin pitää loppuun asti auki mahdollisuuden toteuttaa toinen haastatteluista videomuotoisina, joten suunnittelussa otin huomioon myös mahdolliset kuvaolosuhteet. Sovimme haastattelun Kuopion Palloseuran kotistadionilla Väre Areenalla sijaitsemaan VIP-tilaan, jossa olisi hyvä tunnelmavalaisuus videota varten, mutta ennen kaikkea hyvä akustiikka äänen nauhoittamista varten. Toteutin tämän haastattelun siis niin, että kuvaan haastattelun varmuuden vuoksi kahdella kameralla, mutta äänen otan talteen erilliselle tallentimelle. Täten haastattelutilanteen jälkeen pystyisin käymään tallennetun aineiston läpi ja päättämään, että mikä olisi paras mahdollinen toteutustapa.

Tuotannon valmisteluprosessissa tärkein vaihe oli oikeanlaisen kysymyspatteriston luominen. Haastattelut ovat muodoltaan teemahaastatteluja, joten ne tulevat etenemään keskustelunomaisesti, kuitenkin haastateltavalle tilaa antaen. Pääteemana oli naisten jalkapallon kehittäminen Suomessa, mutta tuon teeman alle mahtuu paljon pienempiä teemoja, joiden kohdentaminen on tärkeää. Vastaajille on annettava vapaus kertoa omia mielipiteitään, mutta haastateltavan rooli on ohjata keskustelua ja pitää keskustelua pääteemassa ja sen ympärillä. Tämän opinnäytteen teemahaastatteluissa on myös tärkeä huomioida aihepiirien yhtäläisyydet, mutta myös selkeät eroavaisuudet. Tarkoituksena on myös lähettää valmiit kysymyspatteristot haastateltaville etukäteen, jotta he pystyvät tutustumaan kysymyksiin ennakkoon ja miettimään mahdollisia vastauksia huomattavasti syvällisemmin. Ennen itse haastattelun alkua halusin myös selvittää haastateltavilta, että oliko joukossa sellaisia kysymyksiä mihin ei voi vastata tai tuliko heille jotain muita mahdollisia huomioita. Ennakkoon jutustelemalla ja aktiivisella yhteydenpidolla ennen haastattelutilannetta varmistin sen, että minun ja haastateltavan välillä syntyy luottamus ja haastateltavat pystyvät olemaan rentoja ja vastaamaan omina itsenään kysymyksiin.

5.3 Haastateltavien valinta

Työssä tarkoituksena oli pohtia naisjalkapallon kiinnostavuuden kasvattamista kahdelta eri kannalta: paikallinen ja kansallinen. Aluksi mukana oli myös kansainvälinen näkökulma, mutta se karsiutui lopulta pois työaikataulun venymisen ja sen aikana tapahtuneiden isojen muutosten takia. Kansainvälisen näkökulman kariutuminen pois oli harmillista, sillä olin jo kontaktoinut muutamaa kansainvälisesti hyvin merkittävää henkilöä, jotka olivat avoimia osallistumaan haastatteluun. Pysin haastateltavien valinnassa löytämään henkilöt, jotka edustaisivat huippuosaamista omasta näkökulmastaan, mutta heillä olisi myös hyvä käsitys isommasta kuvasta.

Ensimmäisenä tarkastelin paikallista näkökulmaa ja haastateltavaksi henkilöksi valikoitui paikallisen naisjalkapalloilun läpikotaisin tunteva Vesa Kauppila. Vesa on seurannut useamman vuosikymmenen naisjalkapallon kehittymistä Savon alueella, ja hän on ollut myös mukana perustamassa Kuopion Pallokissoja, joka oli Savon alueen ykkösjoukkue naisjalkapallossa ennen fuusioitumista Kuopion Palloseuran kanssa. Vesa on edelleen naisjalkapallon päivittäisessä toiminnassa mukana toimien Kuopion Palloseuran naisten edustusjoukkueen managerina (Palloliitto 2019). Hänen tehtäviinsä kuuluvat muun muassa joukkueen rakentaminen, ottelutapahtumissa toimiminen ja asiantuntijatehtävät seuratoimintaan liittyen. Tämän lisäksi Kauppila kuuluu myös Kansallisen Liigan kehitysryhmään, ja hän on toiminut aiemmin puheenjohtajana niin Pallokissoissa kuin Naisten Liiga ry:ssä. Vesan vuosien uranuurtava työ naisjalkapallon parissa palkittiin vuonna 2014 Kaijan Kannulla, joka on Suomen Palloliiton myöntämä palkinto menestyksekkäästä ja pitkäjänteisestä työstä jalkapallon kehittämiseksi naisten ja tyttöjen lajina (Palloliitto 2014).

Kauppila on palannut viime vuosina taas entistä vahvemmin mukaan paikallisen naisjalkapallon taustavoimiin. Kuopion Palloseuran panostus naisten toimintaan oli Kauppilan mukaan suurin syy sille, minkä takia hän palasi naisten jalkapallon pariin, sillä hän näkee panostuksen loistavana asiana koko suomalaiselle naisjalkapalloseuralle (KuPS 2019).

Kansallisesta näkökulmasta haastateltavaksi valikoitui Heidi Pihlaja, joka toimii tällä hetkellä Suomen Palloliitossa naisten jalkapallon kehityspäällikkönä. Tutustuin häneen ensimmäistä kertaa vuonna 2019, kun hän aloitti nykyisessä työtehtävässään ja nyt hänellä on vyöllään jo yli kaksi vuotta naisten jalkapallon kehityspäällikkönä. Pihlajalla on vahva pelaajatausta ja hän on epävirallisten lähteiden mukaan Naisten Liigan historian kolmanneksi paras maalintekijä 80. pääsarjamaalillaan. Hän ehti voittaa urallaan kolme Suomen mestaruutta ja edustamaan Suomen maajoukkuetta 11. otte- lussa. Pihlaja kommentoi vuonna 2016 PK-35 Vantaan tiedotteessa, että hän haluaa pysyä uransakin jälkeen jalkapallon parissa, mutta että hän etsii vielä rooliaan. Jo tuolloin Pihlaja ilmaisi, että hän haluaisi olla nostamassa kotimaista naisjalkapalloa, mutta tällä kertaa muilla keinoin kuin pelaamalla (Palloliitto 2016.)

Naisten jalkapallossa tapahtui kansallisella tasolla iso muutos tammikuussa 2020, kun silloinen Naisten Liiga luopui sukupuoleen viittaavasta etuliitteestä ja pääsarjan nimeksi tuli Subway Kansallinen Liiga. Viesti oli selkeä: ei ole naisten jalkapalloa, on vain jalkapalloa. Nimen muutos ja brändiuudistus saivat valtavasti mediahuomiota, mutta keskustelu pysyi valitettavasti pinnallisena pelkän nimen ympärillä eikä brändiuudistuksen tuomat uudet rohkeat arvot saaneet ansaittua palstatilaa (Helsingin Sanomat 2020).

Kansallinen Liiga (2020) kuvaili itse uutta brändiään seuraavasti,

Aiemmin naisten SM-sarjana ja myöhemmin Naisten Liigana tunnettu jalkapallon naisten pääsarja sai kevättalvella 2020 uuden nimen ja visuaalisen ilmeen. Uudistuksella haluttiin tehdä näkyväksi sarjan ydinarvot: samanarvoisuus, rohkeus ja tahto menestyä.

Syntyi Kansallinen Liiga.

Sarja, joka kokoaa jalkapallon naisten pääsarjajoukkueet modernin huippujalkapallon äärelle. Sarja, jonka äärelle kaikki, riippumatta sukupuolesta, ihonväristä, uskonnosta tai seksuaalisesta suuntautumisesta, ovat tervetulleita nauttimaan pelistä ja joka on täynnä tunnetta, riemua, pettymyksiä, iloa sekä, aina, tilanteessa kuin tilanteessa, toisen kunnioittamista.

Sarja, joka on koko kansan liiga. Kansallinen Liiga.

Pihlaja on ollut kehityspäällikön pestissään hyvin aikaansaava, sillä iso brändiuudistus toteutui alle vuosi siitä, kun hän oli aloittanut pestissään. Tietenkään yksi ihminen ei koskaan ole yksin näin ison muutoksen takana, mutta Pihlajan rooli Kansallisen Liigan kehittäjänä on ollut todella merkittävä. Prosessin alkuvaiheessa hän kiersi kaikki pääsarjajoukkue läpi kuuntelemassa heidän tuntemuksiaan ja kehitysideoitaan, jonka pohjalta brändiuudistusta lähdettiin rakentamaan.

Nyt melkein kaksi vuosi brändiuudistuksen jälkeen onnistumista pystyy jo jossain määrin analysimaan. Ulkoisesti sarjan uusi visuaalinen ilme on tyylikäs ja mikä tärkeintä, linjakas sekä yhtenäinen. Kauden 2020 päätteeksi Subwayn ja Kansallisen Liigan yhteistyö palkittiin myös Sponsorointi ja Tapahtumat ry:n gaalassa yhtenä vuoden markkinointitöistä. Palkitsemisen yhteydessä kerrottiin myös, että Subway Kansallisen Liigan jatkuva medianäkyvyys nousi 45 % ja yleisömäärät kasvoivat koronapandemiasta huolimatta 14 % verran (Kansallinen Liiga 2021). Subway Kansallinen Liiga palkittiin myös joulukuussa 2021 Euroopan jalkapalloliiton UEFA:n parhaana brändikehitystyönä (UEFA 2021).

5.4 Julkaisutapa

Pohjautuen omaan mielipiteeseeni, sekä haastateltavien että opinnäytetyön ohjaajan vahvaan kannatukseen päätin, että tekemäni haastattelut julkaistaan kaikkien nähtäville, sillä niillä pystytään saavuttamaan huomiota lajipiireissä. Olen käyttänyt työpaikallani erilaisia julkaisualustoja ja siihen pohjautuen uskon, että tällaiseen toteutukseen paras alusta on YouTube, jossa voin julkaista nämä kaksi haastattelua tietynlaisena haastatteluparina. Myöskään videon muuttuminen podcastiin ei tehnyt muutosta alustaa, sillä myös YouTubessa julkaistaan paljon podcasteja.

Haastattelujen ajatus on hyödyntää pitkälti jo olemassa olevaa tietoa, mutta tuoda se haastateltavien henkilöiden kautta julkisesti esille ja kaikkien tietoisuuteen yhtenä selkeänä kokonaisuutena. Naisten urheilu on vahvassa kasvussa niin maailmalla kuin Suomessa ja uskon, että tämän kaltainen toteutus lisää tietoisuutta asiaa kohtaan. Haastateltavat on valittu oman viitekehjensä huipulta ja koen erittäin tärkeänä, että heidän tietotaitonsa valuisi "ravintoketjussa" myös alaspäin. Esimerkiksi monet pienemmät seurat voisivat nämä haastattelut kuuntelemalla saada uutta tietoa, jota he voivat myös hyödyntää omassa päivittäisessä toiminnassaan.

6 SWOT-ANALYYSI

SWOT-analyysi on laadullinen tutkimus, joka saa nimensä englannin kielisistä sanoista strengths (vahvuudet), weaknesses (heikkoudet), opportunities (mahdollisuudet) ja threats (uhkat). SWOT-analyysi on nelikenttämenetelmä, jota käytetään paljon esimerkiksi yrityksen strategian laatimisessa, kilpailukyvyn analysoimisessa tai yleisesti, kun analysoidaan jonkun asian mahdollisuuksia, ongelmia tai kehittämistä. SWOT-analyysin katsotaan syntyneen Albert Humphreyn ansiosta Stanfordin yliopistossa 1960- ja 1970-luvuilla (Nyarku & Agyapong, 2011, 1-2).

SWOT-analyysissä tärkeää on tehdä yksinkertainen ja käytännönläheinen analyysi, jossa on hyvä pitää erillään nykytila ja tekijät, jotka vaikuttavat valittuun asiaan vasta tulevaisuudessa. Nelikenttään pyritään keräämään huomiota mahdollisimman kattavasti, sillä konkreettiset toimenpiteet on tarkoitus pohjautua näihin huomioihin (Suomen Riskienhallintayhdistys).

+	-
VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
<ul style="list-style-type: none"> • Suosio vasta kiihtymässä • Muuttuneet mielikuvat • Lapset ja perheet katsomoissa • Naisten jalkapallon globaali kehitys • Tasa-arvo asioiden relevanttius 	<ul style="list-style-type: none"> • Naisten urheilun kaupallistaminen • Pääsarjan yleisömäärät • Ottelutapahtumat • Ei aiempaa kulttuuria • Puutteellinen viestintä • Taloudelliset resurssit • Henkilöresurssit
MAHDOLLISUUDET	UHAT
<ul style="list-style-type: none"> • Uudet kohderyhmät • Yhteistyö miesten joukkueiden kanssa • Jalkapallon suosion kasvu naisten ja tyttöjen lajina • Kulutustottumuksien muuttuminen • Uudet markkinointikeinot • Investoinnit naisten urheiluun 	<ul style="list-style-type: none"> • Uskottavuuden puute • Kulutustottumuksien muuttuminen • Naisten jalkapallon globaali kasvu • Ihmisten väsyminen • Kehitystyön loppuminen • Pelaajien palkkataso

Naisten jalkapallon kiinnostavuuden kehittämisestä tähän työhön haastateltiin Suomen Palloliiton naisten jalkapallon kehityspäällikköä Heidi Pihlajaa sekä Kuopion Palloseuran naisten joukkueen manageria Vesa Kauppilaa, joilla molemmilla oli selkeitä mielipiteitä kehittämiseen liittyen. Vastauksissa korostuivat niin isot mahdollisuudet kuin myös selkeät uhkakuvat.

Heidi Pihlaja toi haastattelussaan ansiokkaasti esiin jo viime vuosien aikana tapahtuneita kehityskaleita ja samalla esiin tuli paljon mahdollisuuksia, joita naisten jalkapallolla on Suomessa ja myös koko maailmassa. Pihlaja kokee, että lajin suosio on vasta kiihtymässä ja viime vuosien isot tapahtumat, kuten naisten jalkapallon MM-kisat vuonna 2019 ja Kansallisen Liigan brändiuudistus vuonna 2020 ovat saaneet monen silmät avautumaan siihen, että naisetkin osaavat pelata jalkapalloa, ja että sitä pelataan isoilla stadioneilla tuhansien ihmisten edessä. Tämä on myös tuonut mukanaan paljon uusia kiinnostuneita yhteistyökumppaneita, mikä pystytään toivottavasti tulevaisuudessa muuttamaan suoraan rahaksi ja resursseiksi naisten jalkapallon kehittämiseen. Yhtenä isona vahvuutena Pihlaja näkee myös miesten jalkapalloon verrattuna erilaiset kohderyhmät ja sen, että naisten jalkapallo-otteluun on mahdollisuuksia houkutella sellaisia katsojia, jotka eivät välttämättä ole niin kiinnostuneita miesten jalkapallosta. Haasteena Pihlaja näkee kuitenkin sen, että liitoissa ja seuroissa on totuttu myymään jalkapalloa miesten lajina, minkä vuoksi naisten urheilun kaupallinen kehittäminen on yksi tulevien vuosien selkeistä haasteista (Pihlaja 2021). Vesa Kauppila oli myös erilaisten kohderyhmien suhteen samalla kannalla, mutta hän halusi tuoda esiin myös yhteisiä mahdollisuuksia. Esimerkiksi Kuopiossa naisten joukkuetta on käynyt kannustamassa miesten otteluista tuttu kannattajaryhmä, joka koostuu pääasiassa miehistä (Kauppila 2021).

Pihlaja on pyrkinyt omassa asemassaan edistämään sitä, että kynnys jalkapalloharrastuksen aloittamiseen pieneni entisestään. Se nähdään strategisesti todella tärkeänä asiana, sillä se kasvattaa jalkapallon suosiota etenkin tyttöjen ja naisten lajina, mikä on lopulta myös ainoa keino nostaa esimerkiksi Kansallisen Liigan yleisömääriä. Tyttöjunioreiden pelaajamäärä on kasvanut vuonna 2021 yhteensä 600 pelaajalla, joten harrastajamäärät ovat kyllä kasvussa, mutta vielä toistaiseksi sitä ei ole saatu siirrettyä yleisömääriin. Pihlaja kokee sarjan yleisömäärien olevan kuitenkin ison massan silmissä tietynlainen uskottavuuden mittari ja sen takia Kansallisen Liigan kehittämistyöryhmä onkin asettanut vuoden 2023 yleisökeskiarvotavoitteeksi 650 katsojaa. Lukema on herättänyt keskustelua sen realistisuudesta, mutta ainakaan vielä toistaiseksi tavoitetta ei ole pudotettu alaspäin (Pihlaja 2021).

Naisten otteluissa käyviä katsojia analysoidessa on havaittu selvästi, että katsomoissa on huomattavasti enemmän lapsia sekä perheitä, kun vaikkapa miesten otteluissa. Kauppila kokeekin, että kaikista luontevin polku seuraamaan naisten jalkapallo-ottelua on perheet lapsen jalkapalloharrastuksen myötä. Yleisesti naisten jalkapallo-otteluissa käymiseen ei ole samanlaista kulttuuria kuin miesten otteluissa käymiseen, joten naisten jalkapallo-ottelussa käyville pitäisi pystyä kehittämään uudenlaista oheistoimintaa. Lapsia ja perheitä pitäisi pystyä palvelemaan paremmin jalkapallokatso- moissa ja puutteelliset palvelut ovat yksi kehitystä hidastavista elementeistä (Kauppila 2021, Pihlaja 2021).

Kauppila nostaa myös koronapandemian yhdeksi loogiseksi syyksi sille, miksi naisten katsojamäärät ovat pysyneet samalla tasolla viime vuosien aikana. Toinen selitys on myös kulutustottumuksien

muuttuminen, sillä moni katsoo ottelunsa Ruutu+ suoratoistopalvelusta. Tämän uskotaan olevan myös pysyvä trendi, minkä takia ei pitäisi tuijottaa myöskään pelkästään paikalla käyvien ihmisten määrää. Esimerkiksi Ruutu+ palvelun kautta katsotuista kymmenestä katsotuimmasta ottelusta kahdeksan oli Kuopion Palloseuran otteluita, joten Kauppila näkee, että KuPS kyllä kiinnostaa, vaikkakaan se ei ole konkretisoitunut vielä lipputuloina. Saadakseen ihmisiä paikan päälle Kuopion Palloseuran olisi kuitenkin pystyttävä tekemään joukkueesta ja pelaajista helpommin lähestyttäviä, mikä onnistuisi lisäämällä markkinointikeinoja ja tekemällä viestinnästä enemmän tunteisiin vetoavaa. Kauppila kuitenkin uskoo, että näiden keinojen puute johtuu paljon myös puutteellisista resursseista (Kauppila 2021).

Naisten jalkapallon globaali kasvu on iso mahdollisuus myös Suomessa, mutta se tuo mukanaan myös paljon riskejä, mitä tulee kehityksen kyydissä pysymiseen. Maailmalla isot seurat kehittyvät hurjaa tahtia ja taloudelliset investoinnit ovat kymmenkertaisia verrattuna suomalaisten seurojen ja lajiliittojen investointeihin. Pihlaja kokee selkeimpinä keinoina satsauksen pelaajakehitykseen, jotta suomalaiset joukkueet olisivat vahvempia. Täten seurat pystyisivät pärjäämään paremmin myös euro-otteluissa, joissa on jaossa isoja palkintorahoja, ja kyseisissä peleissä pärjääminen voi poikia pelaajille myös pelaajasiirtoja isoihin kansainvälisiin seuroihin, jotka maksaisivat suomalaisille seuroille merkittäviä siirtokorvauksia (Pihlaja 2021).

Pihlaja ja Kauppila ovat samaa mieltä siitä, että Kansalliseen Liigaan tarvitaan mahdollisimman vahvoja seuroja, sillä seurat itsessään vastaavat lopulta ottelutapahtumien järjestämisestä, markkinoinnista ja oman tuotteen kaupallistamisesta. Seurat ovat isossa kuvassa vastuussa myös oman alueensa jalkapallon kehittämisestä, mutta Pihlaja korostaa myös Kansallisen Liigan ja Suomen Palloliiton roolia seurojen tukijana. Isona haasteena kuitenkin nähdään se, että miten kyseiset tahot voisivat taloudellisesti tukea paikallisia seuroja heidän kehittämisessään, sillä kuten Kauppila omassa haastattelussaan kertoo, on pienissä seuroissa valtava pula myös henkilöresursseissa. Esimerkkinä hän käyttää Kuopion Pallokissoja, jossa hän oli mukana seuran perustajajäsenenä. Pallokissoissa toiminta oli hyvinkin edistyksellistä Suomen mittakaavalla, mutta lopulta henkilöresurssien pula aiheutti avainasemassa olevien ihmisten väsymistä ja takin tyhjenemisen myötä myös kehittyminen pysähtyi. Pallokisat ei varmasti ole ainoa tyttö- ja naisjalkapalloseura, jossa on koettu kyseinen tarina (Pihlaja 2021, Kauppila 2021).

Paljon keskustelua on herättänyt tasa-arvon konkreettinen toteutuminen ja se, että pystyttäisiinkö miesten puolelta jyvittämään taloudellista tukea myös naisten toimintaan. Pihlaja näkee, että miesten toiminnasta ei pidä lahjoittaa naisten toimintaan rahaa, mutta sitä voi investoida viisaasti. Kun jalkapallo naisten lajina saataisiin kasvamaan, se tuo tullessaan enemmän yleisötuloja, kumppanituloja ja lopulta seuraan myös lisää harrastajia uusien tyttöpelaaajien muodossa, minkä myötä pitkäaikainen investointi on lopulta mahdollista saada moninkertaisena takaisin. Kauppilan mukaan Kuopion Palloseurassa on onnistuttu tässä jossain määrin ja seurassa on pystytty myös konkreettisesti edistämään tasa-arvoa. Historia naisten seurana on kuitenkin todella nuori ja investointien pitää olla pitkäaikaisia (Pihlaja 2021, Kauppila 2021).

Urheilullisella puolella isoin haaste on sarjan ja pelaajien ammattimaistaminen, sillä vain harva naisjalkapalloilija voi pelata lajia Suomessa amatikseen. Pihlajan mukaan tilanteeseen on vaikea tehdä

muutosta lyhyellä aikajänteellä, sillä esimerkiksi merkittäviä tv-sopimuksia tai isoja kansainvälisiä pelaajamyynntejä ei ole näköpiirissä. Sarjassa tähdätäänkin aluksi puoliammattimaisuuteen ja lopulta yleisömääriä, lipputuloja ja kumppanimyyntiä lisäämällä ammattilaissarja voidaan saavuttaa jossain vaiheessa tulevaisuudessa. Tässä, kuten yleisestikin kehittyminen tapahtuu pienin askelin, mutta kuitenkin määrätietoisesti (Pihlaja 2021).

7 POHDINTA

Opinnäytetyön lähestyessä loppuaan on aika katsoa koko prosessia taaksepäin ja arvioida omia havaintoja, onnistumisia ja myös epäonnistumisia. Ensinnäkin prosessi muodostui aivan liian pitkäksi, mikä teki loppuvaiheessa asioiden kokoamisesta ja yleisen aikajanan hahmottamisesta turhankin haastavaa. Kun tiettyjen osuuksien kirjoittamisen välillä on kulunut aikaa lähes kaksi vuotta niin nykyhetkessä niiden nitominen yhteen tuo mukanaan turhaa arvailua, kun yrität muistella tarkalleen, että mitä jollain aiemmalla johtopäätöksellä haettiin. Odottamattomat käännteet ja isot elämänmuutokset kuitenkin muistuttivat siitä, että yksi tärkeimmistä ominaisuuksista on muuntautuminen, sillä meistä kukaan ei voi ennustaa varmuudella mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Koronapandemian tuomat haasteet mutkistivat opinnäytetyöprosessia harmillisesti, mutta muitakaan vaihtoehtoja ei ollut kuin mukautua tilanteeseen ja tehdä tarvittavat muutokset uuden aikataulun sekä muuttuneiden olosuhteiden pohjalta.

Olosuhteisiin nähden olen tyytyväinen siihen, miten pystyin kokoamaan tämän raportin yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Jos puolestaan vuonna 2019 minulle olisi näytetty tämä kyseinen raportti ja sanottu, että tämä on sinun lopullinen opinnäytetyösi, niin olisin varmasti ollut pettynyt itseeni. En päässyt pureutumaan niin syväälle kiinni aiheeseen, kun olisin halunnut ja etenkin asiantuntijoiden haastatteluiden analysointiin olisi pitänyt pystyä käyttämään enemmän aikaa, mutta itse produktio-osuus jäi kuitenkin valitettavasti niin viime tinkaun, että haastatteluiden analysointi jäi valitettavan pintapuoliseksi. Olen kuitenkin tyytyväinen siihen, että itse haastatteluista tuli todella monipuoliset ja asiasisällöltään laajat, sillä käytin haastatteluiden valmisteluun ja kysymyspattereiden miettimiseen paljon aikaa ja resursseja. Ehkä juuri siksi se jääkin hieman harmittamaan, että en pystynyt ottamaan itse haastatteluista kaikkea mahdollista hyötyä irti, vaikka ne jäivätkin tuotantona kaikkien kuunneltaviin ja jokainen pystyy itse tekemään omat johtopäätöksensä haastattelujen pohjalta.

Tiettyjä asioita olisi voinut tietenkin tehdä toisin, mutta oikeastaan tässä työn loppuvaiheella on alkanut mietityttämään aiheen valinta. Aihe itsessään on todella kiinnostava ja toteutustapaakaan en lähtisi vaihtamaan, mutta ehkä olisin voinut kohdentaa aiheen hieman yksityiskohtaisemmin. Naisten jalkapallon kiinnostavuuden kehittäminen on aiheena todella laaja ja pelkästään jo tuolla työnimikkeellä aihetta olisi voinut tarkastella lukuisista eri näkökulmista. Pohjautuen tutkittuun tietoon, haastatteluihin ja tämänhetkisiin fiiliksiin niin haluaisin lähteä tutkimaan yksityiskohtaisemmin sitä, että minkälainen on tai voisi olla keskiverto naisten jalkapallo-ottelussa käyvä katsoja. Tuosta aiheesta teoriaosuuden kirjoittaminen olisi voinut olla vaikeaa, mutta kenties toteutuksessa olisi voinut hyödyntää vaikkapa kyselytutkimusta. Tuo on kuitenkin kysymys, jota olen herännyt pohtimaan miettiessäni naisten jalkapallon kiinnostavuuden kehittämistä, sillä se on hyvin olennaisessa osassa, kun mietitään, miten sarjan yleisömäärät saataisiin nousemaan ja kuka voisi olla se seuran potentiaalinen seuraaja vaikkapa sosiaalisessa mediassa.

Jos kuitenkin palataan työn alkuvaiheeseen ja siihen, minkälaisia tavoitteita itselleni asetin sekä opinnäytetyön että itseni suhteen niin pidän lopputulemaa onnistuneena. Henkilökohtaisesti isoin tavoitteeni oli, että työn valmistuttua tietäisin huomattavasti enemmän naisten jalkapallosta ja pystyisin antamaan työpaikallani kehitysideoita siihen, että miten Kuopion Palloseuran naisten joukkueen yleistä kiinnostavuutta voitaisiin kehittää. Tuossa koen ehdottomasti onnistuneeni, sillä työssä

jouduin perehtymään naisten jalkapallon historiaan, joka luo tietynlaisen pohjan myös nykyhetkeen ja ehkä tärkeimpänä oppina historiaan pohjautuen on se, että naisten jalkapallokulttuuri on hyvin tuoretta ja esimerkiksi tietynlainen katsomokulttuuri puuttuu kotonaan. Kuopiolainen 60-vuotias mies ei ole tottunut siihen tilanteeseen, että hän voi mennä katsomaan Väre Areenalle, kun Kuopion Palloseuran värejä edustaakin naisten joukkue, joka edustaa niitä täysin samoja arvoja kuin se miesten joukkue, joka on puolestaan pelannut mestaruuksista jo vuosikymmenien ajan. Tuo kulttuuri ei synny itsestään ja seurojen on laitettava isoja panostuksia siihen, että ihmiset löytävät katsomoihin ja siitä tulee tapa niin perheille kuin tyttöjunioreillekin.

Ammatillisesta näkökulmasta ajateltuna tämän työn tekeminen antoi paljon työkaluja tulevaan. Ensimmäisenä mieleen tulee huomattavasti aiempaa tarkempi lähdekritiikki, sillä tätä työtä tehdessä lähteet piti olla todella selkeät ja luotettavat. Varsinkin viestinnässä on äärimmäisen tärkeää, että kirjoitetut tekstit pohjautuvat faktoihin, etkä tule vahingossa levittäneeksi huhupuheita tai täysin väärää informaatiota. Viestintään liittyen myös historian tuntemisen merkitys nousee isona opittuna asiana esille. Historian ja tien nykyhetkeen tuntemalla viestintään on mahdollisuus lisätä aivan uudenlaisia kerroksia ja tarinoita. Tarinankerronta ja tunteisiin vetoaminen on taito, jota pystyy hyödyntämään lähes jokaisella elämän osa-alueella ja työelämään peilattuna se on todella pätevä työkalu niin myynti- kuin markkinointityössäkin.

Asioita kannattaa aina katsoa mahdollisimman laaja-alaisesti, mutta tämän prosessin aikana opin pieniin yksityiskohtiin paneutumisen hienouden. Tämä työ antaa varmasti isossa kuvassa hyvät valmiudet lähteä kehittämään naisten jalkapallon kiinnostavuuden kehittämistä täällä Kuopiossa, mutta viedä ajattelumallia vielä enemmän detaljitasolle pureutuen esimerkiksi yksittäiseen potentiaaliseen katsojaan tai ottelutapahtuman kehittämiseen. Henkilökohtaisella tasolla tämä antoi paljon ideoita siihen, miten Kuopion Palloseura voisi jatkossa kehittää omaa toimintaansa ja yritän parhaani mukaan viedä tämän työn aikana syntyneitä ideoita myös käytännön tasolle.

LÄHTEET

- Ahvenjärvi, Rosaliina 2021. Soveltava improvisaatio työhyvinvoinnin tukena. Opinnäytetyö. Nuorisaja järjestötyön koulutusohjelma. Humanistinen ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202105036659>. Viitattu 5.12.2021.
- Anita Saaranen-Kauppinen & Anna Puusniekka. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html. Viitattu 5.12.2021.
- BBC 2019. Women's World Cup: record-breaking numbers. Verkkojulkaisu. [bbc.com](https://www.bbc.com/news/world-48882465), Ison-Britannian julkinen yleisradioyhtiö. Julkaistu 8.7.2019. <https://www.bbc.com/news/world-48882465>. Viitattu 10.4.2021.
- British Library 2020. The history of women's football in the UK. Verkkojulkaisu. [bl.uk](https://www.bl.uk/womens-rights/articles/the-history-of-womens-football-in-the-uk), Yhdistyneen kuningaskunnan kansalliskirjaston verkkosivut. Julkaistu 23.10.2020. <https://www.bl.uk/womens-rights/articles/the-history-of-womens-football-in-the-uk>. Viitattu 10.4.2021.
- Helsingin Sanomat 2020. Futista ilman etuliitettä. Verkkojulkaisu. [hs.fi](https://www.hs.fi/sunnuntai/art-2000006383461.html), Helsingin Sanomien kotisivut. Julkaistu 26.1.2020. <https://www.hs.fi/sunnuntai/art-2000006383461.html>. Viitattu 4.5.2021.
- Helsingin Uutiset 2018. Naisten futiseuro on 0,03 euroa. Verkkojulkaisu. [helsinginuutiset.fi](https://www.helsinginuutiset.fi/paikalliset/1316849), helsinkiläinen paikallislehti. Julkaistu 15.4.2018. <https://www.helsinginuutiset.fi/paikalliset/1316849>. Viitattu 25.11.2021.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2008. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.
- Iltalehti 2010. Naisten EM-turnauksesta nollatulokset. Verkkojulkaisu. [iltalehti.fi](https://www.iltalehti.fi/jalkapallo/a/2010010810897688) suomalaisen iltapäivälehtien kotisivut. Julkaistu 8.1.2010. <https://www.iltalehti.fi/jalkapallo/a/2010010810897688>. Viitattu 7.12.2021.
- Iltasanomat 2019. Hurja Suosio! Naisten jalkapallon MM-finaali tavoitti yli 1,1 miljoonaa suomalaista. Verkkojulkaisu. [is.fi](https://www.is.fi/jalkapallo/art-2000006166854.html), Sanoma Median iltapäivälehti. Julkaistu 8.7.2019. <https://www.is.fi/jalkapallo/art-2000006166854.html>. Viitattu 10.4.2021.
- Kansallinen Liiga 2020. Subway Kansallinen Liiga on naisten pääsarja. Verkkojulkaisu. [kansallinenliiga.fi](https://www.kansallinenliiga.fi/liiga/), Kansallisen Liigan kotisivut. <https://www.kansallinenliiga.fi/liiga/>. Viitattu 19.11.2021.
- Kansallinen Liiga 2021. Subwayn ja Kansallisen Liigan yhteistyö palkittiin Sponsorointi ja Tapahtumat ry:n Awards-gaalassa. Verkkojulkaisu. [kansallinenliiga.fi](https://www.kansallinenliiga.fi/news/subwayn-ja-kansallisen-liigan-yhteistyo-palkittiin-sponsorointi-ja-tapahtumat-ryn-awards-gaalassa/), Kansallisen Liigan kotisivut. Julkaistu 19.2.2021. <https://www.kansallinenliiga.fi/news/subwayn-ja-kansallisen-liigan-yhteistyo-palkittiin-sponsorointi-ja-tapahtumat-ryn-awards-gaalassa/>. Viitattu 19.11.2021.
- Kauppila, Vesa 2021. Naisten jalkapallon kiinnostavuuden kehittäminen Suomessa – Vesa Kauppila. Podcast. YouTube-videopalvelu, julkaistu 12.12.2021. https://youtu.be/a7PFX74_As0. Viitattu 12.12.2021.
- Kuopion Palloseura 2021. Kuopion Palloseura ja Pohjois-Savon Osuuspankki solmivat merkittävän yhteistyösopimuksen. Verkkojulkaisu. [kups.fi](https://kups.fi/kuopion-palloseura-ja-pohjois-savon-osuuspankki-solmivat-merkittavan-yhteistyosopimuksen/), Kuopion Palloseuran kotisivut. Julkaistu 8.2.2021. <https://kups.fi/kuopion-palloseura-ja-pohjois-savon-osuuspankki-solmivat-merkittavan-yhteistyosopimuksen/>. Viitattu 8.4.2021.
- KuPS 2019. Ollipekka Ojala jatkaa Kuopion Palloseuran naisten päävalmentajana. Verkkojulkaisu. [kups.fi](https://kups.fi/fi/uutiset/ollipekka-ovala-jatkaa-kuopion-palloseuran-naisten-paavalmentajana), Kuopion Palloseuran kotisivut. Julkaistu 7.11.2019. <https://kups.fi/fi/uutiset/ollipekka-ovala-jatkaa-kuopion-palloseuran-naisten-paavalmentajana>. Viitattu 2.5.2021.

- KuPS Naisten edustusjoukkue 2021. Ottelu päättyi TiPS:n voittoon maalein 2-3 - - . Instagram-päivitys 9.10.2021. <https://www.instagram.com/p/CU0C8U1s9gL/>. Viitattu 19.11.2021.
- KuPS ry 2020 a. Iita Pienimäki KuPS:n uusi junioripäällikkö. Verkkajulkaisu. juniorikups.fi, Kuopion Palloseura ry:n kotisivut. Julkaistu 10.11.2020. <https://www.juniorikups.fi/uutiset/39938/iita-pienimaki-kupsn-uusi-junioripaallikko>. Viitattu 13.11.2020.
- KuPS ry 2020 b. Kuopion Palloseuralle arvokas tunnustuspalkinto. Verkkajulkaisu. juniorikups.fi, Kuopion Palloseura ry:n kotisivut. Julkaistu 3.12.2020. <https://www.juniorikups.fi/uutiset/40538/kuopion-palloseuralle-arvokas-tunnustuspalkinto>. Viitattu 16.11.2020.
- Lumme, R., Leinonen, R. Leino, M. Falenius, M. & Sundqvist, L. (5.4.2007). Opinnäytetyön ohjausprosessi. Virtuaali ammattikorkeakoulun opiskelumateriaali. <http://www.amk.fi/bin/get/dd/56cP7KwHB.51Imp7Laf>. Viitattu 14.12.2021.
- Metropolia 2020. Toiminnallisen opinnäytetyön erityispiirteitä. Verkkajulkaisu. wiki.metropolia.fi Kulttuurialan opinnäytetyöohje. Päivitetty 23.4.2020. <https://wiki.metropolia.fi/pages/viewpage.action?pageId=57182852>. Viitattu 28.11.2021.
- Nyarku, Kwamena & Agyapong, Gloria 2011. Rediscovering SWOT Analysis: The Extended Version. Academic Leadership: The Online Journal: Vol. 9 : Iss. 2 , Article 28. <https://scholar.fhsu.edu/alj/vol9/iss2/2>. Viitattu 12.12.2021.
- OAMK 2020. Podcast toimii opetuksen sisältönä ja välineenä. Verkkajulkaisu. oamk.fi, Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut. Julkaistu 20.4.2020. <http://www.oamk.fi/epooki/2020/podcast-toimii-opetuksen-sisaltona-ja-valineena/>. Viitattu 28.5.2021.
- Palenius, Sanni 2019. Tytöt futis kentälle – Markkinoinnin kehityssuunnitelma FC Kuusysille. Opinnäytetyö. Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201904306971>. Viitattu 26.11.2021.
- Pallokissat. Historia. Verkkajulkaisu. pallokissat.fi, Pallokissojen entiset kotisivut. <http://www.pallokissat.fi/seura/historia/>. Viitattu 10.11.2020.
- Palloliitto 2014. Vesa Kauppilalle Kaijan Kannu. Verkkajulkaisu. palloliitto.fi, Suomen Palloliiton kotisivut. Julkaistu 30.10.2014. <https://www.palloliitto.fi/jalkapallouutiset/vesa-kauppilalle-kaijan-kannu>. Viitattu 13.11.2020.
- Palloliitto 2016. Heidi Pihlaja päättää hienon uransa. Verkkajulkaisu. palloliitto.fi, Suomen Palloliiton kotisivut. Julkaistu 25.3.2016. <https://www.palloliitto.fi/jalkapallouutiset/heidi-pihlaja-paattaa-hienon-uransa>. Viitattu 4.5.2021.
- Palloliitto 2019. Ollipekka Ojala jatkaa KuPS:n päävalmentajana. Verkkajulkaisu. palloliitto.fi, Suomen Palloliiton kotisivut. Julkaistu 8.11.2019. <https://www.palloliitto.fi/jalkapallouutiset/ollipekka-ovala-jatkaa-kupsn-paavalmentajana>. Viitattu 22.4.2021.
- Pihlaja, Heidi 2021. Naisten jalkapallon kiinnostavuuden kehittäminen Suomessa – Heidi Pihlaja. Podcast. YouTube-videopalvelu, julkaistu 12.12.2021. <https://youtu.be/h-flJjqdKiA>. Viitattu 12.12.2021.
- Pohjannoro, Hannu & Beata, Taija. 2007. Näkökulmia toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opettajakoulutuksen kehittämishanke. Tampereen ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201003063019>. Viitattu 25.11.2021.
- Stadi Cup 2020. Stadi Cup – tyttöjen jalkapallon puolesta jo vuodesta 1985. Verkkajulkaisu. stadi-cup.fi Stadi Cupin kotisivut. Päivitetty 28.9.2020. <https://stadicup.fi/stadi-cup-tyttojen-jalkapallon-puolesta-jo-vuodesta-1985/>. Viitattu 7.12.2021.

Suomen riskienhallintayhdistys. Nelikenttäanalyysi - SWOT. Verkkojulkaisu. pk-rh.fi, Suomen riskienhallintayhdistyksen kotisivut. <https://pk-rh.fi/tools/swot.html>. Viitattu 12.12.2021.

Suomen Virallinen Tilasto (SVT). Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö. Suomalaisten internetin käyttö 2019. Päivitetty 7.11.2019. Helsinki: Tilastokeskus https://www.stat.fi/til/sutivi/2019/sutivi_2019_2019-11-07_kat_001_fi.html. Viitattu 14.12.2021.

The FA. The history of women's football in England. Verkkojulkaisu. thefa.com, Englannin jalkapalloliiton kotisivut. <https://www.thefa.com/womens-girls-football/history>. Viitattu 10.4.2021.

UEFA 2021. UEFA Grow Awards celebrate Europe-wide successes for national associations. Verkkojulkaisu. uefa.com, Euroopan jalkapalloliiton kotisivut. Julkaistu 3.12.2021. <https://www.uefa.com/news/0270-13de868bea9f-858f6e9fd225-1000--uefa-grow-awards-celebrate-association-successes/>. Viitattu 5.12.2021.

UEFA. Germany enjoy dominance. Verkkojulkaisu. uefa.com, Euroopan jalkapalloliiton kotisivut. <https://www.uefa.com/womenseuro/history/>. Viitattu 10.4.2021.

Vehviläinen, Hanna & Itkonen, Hannu 2009. Mimmiliigasta maailmalle: tutkimus suomalaisen naisjalkapalloilun muutoksesta. Iisalmi: Ilias. Viitattu 14.12.2021.

Veikkausliiga 2018. KuPS:n ja Pallokissojen fuusio konkretisoituu – Pallokissojen edustus KuPS:n alle. Verkkojulkaisu. veikkausliiga.fi, Miesten jalkapallon pääsarjan kotisivut. Julkaistu 24.10.2018. http://www.veikkausliiga.com/uutiset/2018/10/24/kupsn-ja-pallokissojen-fuusio-konkretisoituu-pallokissojen-edustus-kupsn-alle?utm_source=divr.it&utm_medium=twitter. Viitattu 13.11.2020.

Vilkka, Hanna & Airaksinen, Tiina. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Väisänen, Anni 2019. Vertaileva tutkimus naisten jalkapallon kehityksestä ja nykytilassa Suomessa ja Ruotsissa. Opinnäytetyö. Liikuntatieteellinen tiedekunta. Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201906243380>. Viitattu 5.12.2021.

YLE 2020. Kymmeniä tuhansia katsojia villinnyt naisten jalkapallojoukkue nousi Englannissa maan suosituimmaksi. Verkkojulkaisu. yle.fi, Yleisradion kotisivut. Julkaistu 11.4.2020. <https://yle.fi/urheilu/3-11405489>. Viitattu 19.11.2021.

YLE 2021 a. Kuopio aikoo nousta Suomen jalkapallopääkaupungiksi. Verkkojulkaisu. yle.fi, Yleisradion kotisivut. Julkaistu 11.9.2021. <https://yle.fi/urheilu/3-12091651>. Viitattu 19.11.2021.

YLE 2021 b. Åland Unitedin europelit alkavat karsintaotteluilla kotistadionilla. Verkkojulkaisu. yle.fi, Yleisradion kotisivut. Julkaistu 18.8.2021. <https://yle.fi/urheilu/3-12061890>. Viitattu 19.11.2021.

LIITE 1 – ASIANTUNTIJAHAASTATTELU - HEIDI PIHLAJA

Heidi Pihlaja

Sinut valittiin toukokuussa 2019 naisten jalkapallon kehityspäälliköksi Palloliitossa. Jos lähdetään ensiksi taustoihin niin miksi päädyit hakemaan pestiä?

Mitkä ovat naisten jalkapallon kehityspäällikön tärkeimmät työtehtävät?

Kuinka paljon hyötyä omasta pelaaja- ja valmentajataustasta on ollut kehityspäällikön pestissä?

Tapasimme sinun kanssasi loppukesästä 2019, kun kävit seurakerroksilla kaikissa liigaseuroissa. Kuinka paljon tuo muutti omaa ajatusmaailmaasi suomalaisesta seurakentästä?

Mitkä olivat isoimmat huolenaiheet ja kehityskohteet mitkä nousivat pinnalle? Entä mahdollisuudet ja ideat, joita voisit työssäsi hyödyntää?

Ovatko toimintatavat yhtenevät vai onko seurakenttä tavoiltaan ja tavoitteiltaan repaleinen?

Kansallinen Liiga ja brändiuudistus

Tammikuussa 2020 Naisten Liiga tuli ulos uuden brändiuudistuksen kanssa. Minkälainen ryhmä lopullisen päätöksen teki? Minkälainen taustatyö tuota varten oli tehty?

Millaisia esimerkkejä ja lähdemateriaaleja hyödynnettiin?

Sarjan uudeksi nimeksi tuli Subway Kansallinen Liiga ja nimestä hävisi sukupuoleen viittaava etuliite. Miksi tähän päädyttiin ja millaisien kysymysten äärellä painittiin?

Kuultiinko pelaajia ja seuratyöntekijöitä?

Miten brändiuudistus otettiin vastaan yleismaailmallisesti? Entä seuroissa ja sarjassa toimijoissa?

Millaisia toimenpiteitä palaute aiheutti tai on aiheuttanut myöhemmin?

Sarjan ydinarvoina toimivat samanarvoisuus, rohkeus ja tahto menestyä. Miten tämä näkyy konkreettisesti?

Maajoukkue ja kansainvälinen jalkapallo

2019 naisten jalkapallon MM-kisat olivat niin kansainvälisesti kuin Suomessakin iso tapahtuma ja kisat televisioitiin yli 200 maassa. Miten isona merkkipaaluna tätä voidaan pitää naisjalkapalloilussa?

Suomen naisten A-maajoukkue varmisti helmikuussa paikan EM-kisoihin 2022. Miten isosta saavutuksesta puhutaan? Miten maajoukkueen ja arvokisojen tuoma "hype" saadaan hyödynnettyä Suomessa?

Maailmalla seurat kehittyvät hurjaa vauhtia ja maailman huippuseurat kuten Juventus ovat vasta viime vuosina lähteneet vahvemmin mukaan naisten jalkapalloon ja ovat osaltaan viemässä sitä hurjaa vauhtia eteenpäin. Miten Suomi pienenä maana ja pienillä resursseilla pysyy kehityksen kelkassa?

Minkälaisia toimintamalleja voidaan kopioida maailman isoilta seuroilta ja miten niitä sovelletaan Suomen resursseilla?

Mistä ylipäättään koet, että viime vuosien huimat kehitysaskleet naisjalkapalloilun puolella johtuvat?

Uskotko kehityksen jatkuvan myös tulevaisuudessa ja miksi? Kasvupotentiaali lyhyellä sekä pitkällä aikavälillä?

-Miten estetään tilanne, jossa kiinnostavuus laimenee sen mukana, kun tasa-arvoasiat saavat mediassa viime vuosia vähemmän huomiota?

Kehittyminen

Mitkä ovat seuraavien vuosien isoimmat kehitysaskleet Kansalliselle Liigalle sarjana? Miten niihin päästään? Miten realistisia nämä aiheet ovat ja millä aikataululla?

Mikä on seurojen rooli naisjalkapalloilun kehittämisessä? Mitä yksittäisissä seuroissa pitää tehdä, jotta myös naisten puoli saadaan seuroissa kukoistamaan?

Onko seurat, joissa on menestynyt miesten joukkue olleet valmiita edistämään sukupuolten tasa-arvoa (esimerkiksi kenttävuorojen jako, valmentajien kyvykkyys) miesten kustannuksella?

Viime vuosina on nähty paljon esimerkkejä siitä, miten isommat jalkapallo-organisaatiot ovat ottaneet naisten jalkapallon mukaan repertuaariinsa – kuten Kuopiossa. Jos itse olisit mukana tällaisessa organisaatiossa, mitkä koet, että on tärkeimmät toimenpiteet, kun naisten organisoitua toimintaa lähdetään rakentamaan nollasta?

Onko konkreettista tietoa siitä, että yhdistymiset ovat vaikuttaneet positiivisesti naisten asemaan vai ovatko yhdistymiset näennäisen tasa-arvon luomista?

Suomessa resurssit jalkapalloon ovat pienet verrattuna muihin Euroopan maihin myös miehissä. Miten naisten puolella taloudelliset ongelmat ratkaistaan? Miten tulevaisuudessa naisten jalkapallon kehittäminen tullaan rahoittamaan?

Miten miesten puolelta rahaa voitaisiin jyvittää naisten toimintaan?

Yleisömäärät Suomessa ovat alhaiset miesten peleihin verrattuna. Mistä se sinusta johtuu? Onko naisten ja miesten jalkapallolla samat kohderyhmät potentiaalisten seuraajien suhteen?

Millaisia kokonaan uusia kohderyhmiä naiset voisivat houkutella lajin pariin?

Harva naisjalkapalloilija pelaa Suomessa ammattikseen. Mitenkä sarja pystytään ammattilaistamaan?
Mikä olisi tähän potentiaalinen aikataulu ja mitä kaikkia tukitoimia se vaatii toteutuakseen?

Politiikan ja julkisen keskustelun rooli?

LIITE 2 – ASIANTUNTIJAHAASTATTELU – VESA KAUPPILA

Vesa Kauppila

Sinulla on pitkä tausta naisten jalkapallon parissa. Mistä kipinä on saanut alkunsa? Milloin ensimmäisen kerran seuratoimintaan mukaan ja missä roolissa?

Miten suhtautumisesi lajiin on kehittynyt vuosien aikana? Jos mietit omaa aikaasi seuratoiminnassa niin mitkä ovat isoja käännteentekeviä muutoksia, jotka sinulle tulee mieleen?

Seuratoiminnan historiaa Kuopiossa

Kuopiossa seuratoiminta voidaan laskea alkaneeksi virallisesti vuonna 1987, kun Kuopion Mimmifutis perustettiin. Mitä osaat sanoa tuon seuran taustoista ja toimintatavoista?

Vuonna 2007 KMF vaihtui Kuopion Pallokissoihin ja olit yksi perustajajäsenistä. Mitä syitä muutoksen taustalla oli? Minkälaisia tavoitteita uudella nuorella seuralla oli?

Kuopion Palloseuralla on ollut koko historiansa ajan vahvassa asemassa kuopiolaisessa jalkapallokentässä. Eikö tässä vaiheessa tai jo aiemmin käynyt mielessä ajatus fuusioitumisesta? Miksi tähän ei kuitenkaan päädytty?

Mitä mahdollisia etuja sukupuolittuneilla seuroilla voi olla sellaisiin seuroihin nähden, joilla on organisaatiossaan sekä miehet että naiset?

Minkäkokoinen taustaorganisaatio Pallokissoilla oli perustamisesta aikana? Millainen oma roolisi seurassa oli? Kuinka edistyksellistä toiminta oli Suomen mittapuulla?

Minkälaisia lyhyen ja pitkän tähtäimen tavoitteita seuralla oli? Miten ne toteutuivat? Mitkä jäivät toteutumatta?

Perustamishetkellä seurassa oli noin 150 pelaajaa ja 20 toimihenkilöä, 2016 540 pelaajaa ja 60 toimihenkilöä. Mitä konkreettisia toimia huiman kehityksen taustalta löytyi? Miksi kehitys pysähtyi?

Pallokissoilla oli hyvin poikkeuksellista kasvatustyötä ja todella paljon pelaajia nuorisomaajoukkueissa. Mistä edustusjoukkueen menestys jäi kiinni, koska mestaruuksia ei tullut?

Kuopion Palloseura

Vuonna 2018 seuran edustusjoukkue toiminta siirtyi KuPS:n alle. Mitä syitä taustalla oli? Miten pitkään asiaa puitiin kulisissa? Miksi fuusioitumista vastusteltiin?

Jos palataan ajatuksissasi fuusion hetkeen, mitkä olivat isoimmat mahdollisuudet sekä uhkakuvat? Miten nämä ovat toteutuneet?

Aluksi ainoastaan naisten edustusjoukkue toiminta siirtyi Kuopion Palloseura Oy:n alaisuuteen. Mitä olet mieltä organisaatorakenteesta ja oliko se oikea valinta? Minkälaisia ratkaisuita muissa seuroissa on tehty?

Onko KuPS seurana, jossa on menestynyt miesten joukkue ollut valmis edistämään sukupuolten tasa-arvoa (esimerkiksi kenttävuorojen jako, valmentajien kyvykkyys) miesten kustannuksella?

Urheilupuolella joukkueen tekeminen on ammattilaistunut huomattavasti. Miten isosta muutoksesta puhutaan? Minkälaisia realistisia kehitysaskelaita lähitulevaisuudessa on mahdollisuus ottaa?

Huomioarvo naisten joukkuetta kohtaan on kasvanut, kun Pallokissojen logo vaihtui Kuopion Palloseuraan. Yleisömäärät ei kuitenkaan isossa nousussa – mitkä koet syiksi? Miten ihmisiä saataisiin yhä enemmän seuraamaan myös naisten jalkapalloa?

Onko naisten ja miesten jalkapallolla samat kohderyhmät potentiaalisten seuraajien suhteen? Osaatko sanoa, onko kiinnostavuutta tutkittu konkreettisesti vai miten Suomessa / Kuopiossa potentiaalista kohderyhmää on lähdetty hahmottelemaan?

Mistä asioista voi ottaa mallia miesten puolelta? Mitkä asiat taas ovat miesten puolella sellaisia, jotka eivät toimi naisten puolella?

TUOTETUT AINEISTOT

Naisten jalkapallon kiinnostavuuden kehittäminen Suomessa – haastattelussa **Vesa Kauppila**.

Podcast: https://youtu.be/a7PFX74_As0

Naisten jalkapallon kiinnostavuuden kehittäminen Suomessa – haastattelussa **Heidi Pihlaja**.

Podcast: <https://youtu.be/h-flJjqdKiA>